

Nr 324.

Godkänd av första kammaren den 12 juni 1917.

Godkänd av andra kammaren den 12 juni 1917.

Riksdagens skrivelse till Konungen om beredande åt prästerskapets änke- och pupillkassa av rätt till ytterligare ett års behållen inkomst av vissa befattningar.

(Bankoutskottets utlåtande nr 62.)

Till Konungen.

I motioner inom riksdagen har hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t förklara sig för sin del medgiva, att prästerskapets änke- och pupillkassa tillerkännes rätt till ytterligare ett års behållen inkomst av varje befattning, vars innehavare är pliktig att vara delägare i kassan, i den mån dessa befattningar första gången efter det sådan rätt tillerkänts kassan varda lediga, dock beträffande de befattningar, för vilka lönereglering enligt lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910 stundar, först sedan ny lönereglering blivit vid dem genomförd.

Förevarande framställning avser, att prästerskapets änke- och pupillkassa, i likhet med vad som skedde vid kassans bildande, måtte komma i åtnjutande av förmånen av ett års behållen inkomst av varje i kassan delaktig befattning. Den ifrågavarande kassans verksamhet har visserligen, enligt vad som framgår av utredningen i ärendet, under den gångna tiden lämnat ett vida bättre resultat än som från början beräknats. Emellertid har bland kassans delägare och pensionärer den åsikt allt mera gjort sig gällande, att de nuvarande pensionerna, särskilt med hänsyn till det alltjämt sjunkande penningvärdet, vore alltför knappa, varför åtgärder syntes böra vidtagas i syfte att åstadkomma ökade pensioner från kassan.

I detta avseende hava, såsom framgår av utredningen, olika förslag framkommit. Den av motionärerna föreslagna utvägen av ett ytterligare vakansår syntes emellertid hava ett bestämt företräde framför exempelvis den ifrågasatta höjningen av delägarnas avgifter till kassan. Ty dels skulle den härigenom uppkommande ökningen av pensionerna bliva alltför ringa och först efter en längre tid komma pensionärerna till godo, dels har i detta avseende framhållits, att kassans nuvarande delägare icke torde kunna mot sin vilja tvingas att till kassan lämna något bidrag utöver vad som vid tiden för deras inträde i kassan funnits föreskrivet. Vidare har ifrågasatts, att, då denna kassa icke, såsom fallet vore med en mångfald andra liknande kassor, förut åtnjutit något statsbidrag, det icke syntes vara obilligt, att staten i detta fall trädde emellan. Med avseende härå har framhållits, hurusom statens medel för närvarande starkt toges i anspråk för mångfaldiga andra behov och enligt direktiönens för prästerskapets änke- och pupillkassa åsikt borde från statens sida så mycket mindre vara att invända mot bifall till motionärernas framställning, som staten därigenom befriades från ett eljest till synes ofrånkomligt krav.

Ehuru även enligt riksdagens mening goda skäl föreligga för beviljandet åt kassan av den begärda förmånen, har riksdagen likväl icke ansett sig böra obetingat biträda motionärernas förslag. Det får nämligen icke förglömmas, såsom också motionärerna erinra, att den kassan i samband med dess bildande tillerkända vakansårsförmånen förknippats med det villkor att, så snart pensionerna kunde utgå med fulla beräknade beloppet, extra nådår icke vidare skulle kunna beviljas. Genom nådiga cirkuläret den 28 mars 1896 har ock sedermera, efter det direktionen för änke- och pupillkassan meddelat, att de pensioner, som då utdelades, vore att betrakta såsom utgående med fulla beräknade beloppet, förklarats, att extra nådår efter präst, som varit delägare i kassan men avlidit efter det dåvarande ecklesiastikårets utgång, icke kunde beviljas.

Något sådant vederlag har emellertid icke i de föreliggande framställningarna bjudits för den begärda vakansårsförmånen. Motionärerna hava endast framhållit, att, därest ett sådant vederlag kunde anses behöfligt, det syntes lämpligast kunna utgå i form av en begränsning i den tid nådårsberättigat stärbhus finge åtnjuta den behållna inkomsten av tjänsten.

Enligt gällande bestämmelser äga stärbhusdelägare uppbära de med den prästerliga beställningen förenade löneförmånerna under löpande tjänstår eller till efter dödsfallet inträffande 1 maj, varefter änka samt

omyndiga och oförsörjda barn äga rätt att uppbära ett års inkomst, det s. k. nådåret, allt mot skyldighet att avstå vad som erfordras för avlöande av vikarie å tjänsten. Berörda förmån verkar emellertid, såsom också motionärerna framhålla, ganska ojämnt, då ju dödsfallen kunna inträffa under väsentligt olika tider av året. Det har därför synts riksdagen med fog kunna ifrågasättas, huruvida icke i samband med det nu föreliggande förslaget om beviljande av ytterligare ett vakansår frågan angående en omreglering av dessa förhållanden borde tagas under övervägande. En dylik omreglering skulle enligt riksdagens mening lämpligen kunna ske på det sätt, att stärbhusets rätt till det s. k. tjänståret bortfölla och att tiden för änkans samt de omyndiga och oförsörjda barnens kvarsittande å tjänsten begränsades till ett år från tiden för tjänst innehavarens frånfälle. Efter nådårets slut skulle sedan ett års behållen inkomst av tjänsten tillfalla kassan. Såsom vederlag för sistnämnda förmån skulle alltså prästerskapet avstå förmånen av det s. k. tjänståret.

Åberopande vad sålunda anförts har riksdagen, i anledning av förevarande motioner beslutit att för sin del medgiva, att prästerskapets änke- och pupillkassa tillerkännes rätt till ytterligare ett års behållen inkomst av varje befattning, vars innehavare är pliktig att vara delägare i kassan, i den mån dessa befattningar första gången efter det sådan rätt tillerkänts kassan varda lediga, dock beträffande de befattningar, för vilka lönerreglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910 stundar, först sedan ny lönerreglering blivit vid dem genomförd, samt *under villkor att* det prästerskapet tillförsäkrade s. k. tjänståret bortfaller och att änkers samt omyndiga och oförsörjda barns nådår alltså räknas från tiden för tjänst innehavarens frånfälle.

Stockholm den 12 juni 1917.

Med undersåtlig vördnad.
